

Brüssel, 30. september 2025
(OR. en)

13357/25

RECH 413
COMPET 932
IND 379
MI 701

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 30. september 2025

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 12821/25

Teema: Teadusuuringute ja innovatsiooni tähtsus ELi idu- ja kasvufirmade strateegia jaoks
– Nõukogu järelused (heaks kiidetud 30. septembril 2025)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 30. septembril 2025 toimunud nõukogu 4119. istungil heaks kiidetud nõukogu järelused, mis käsitlevad *teadusuuringute ja innovatsiooni tähtsust ELi idu- ja kasvufirmade strateegia jaoks*.

NÕUKOGU JÄRELDUSED, MIS KÄSITLEVAD TEADUSUURINGUTE JA INNOVATSIOONI TÄHTSUST ELI IDU- JA KASVUFIRMADE STRATEEGIA JAOKS

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE

- oma 2. detsembri 2022. aasta järeldusi¹ Euroopa uue innovatsioonikava kohta, milles tunnistatakse, et uuenduslikel idufirmadel ja VKEdel on Euroopa majanduse ümberkujundamises võtmeroll ning et kasvufirmade juurdepääsu rahastamisele on vaja parandada;
- oma 23. mai 2024. aasta järeldusi², mis käsitlevad teadmiste väärimise kui vastupidava ja konkurentsivõimelise tööstuse ning strateegilise autonoomia vahendi tugevdamist avatud majanduses Euroopas;
- oma soovitus Euroopa teadusruumi 2025.–2027. aasta poliitilise tegevuskava kohta³, milles esitatakse idu- ja kasvufirmade strateegia seisukohast olulised meetmed, nagu teadmiste väärimine, teadus- ja tehnoloogiataristud, kestlik teadlaskarjäär, sooline võrdõiguslikkus ja kaasatus, tööstuse ümberkujundamine või teadusuuringute hindamise reformimine;
- Euroopa Ülemkogu 26. juuni 2025. aasta järeldusi⁴, milles avaldatakse komisjoni ELi idu- ja kasvufirmade strateegiale heakskiitu ning kutsutakse alustama kiiresti tööd selle elluviimiseks;

VÕTTES TEADMISEKS

- 2024. aasta aprilli Letta aruande „Much more than a market“ („Palju enam kui turg“), milles rõhutatakse vajadust suurendada idu- ja kasvufirmade rahalist toetamist;

¹ 15602/22.

² 10182/24.

³ ELT C, C/2025/3593, 30.6.2025.

⁴ EUCO 12/25.

- 2024. aasta septembri Draghi aruande Euroopa konkurentsivõime tuleviku kohta, milles rõhutatakse, et Euroopal on palju andekaid teadlasi ja ettevõtjaid, kuid vajaka jääb dünaamilisusest, et muuta uuenduslikud ideed kaubanduseduks, ning ühistes teadus- ja innovatsiooniprogrammides tuleb parandada läbimurdelise innovatsiooni jaoks loodud tingimusi;
- 2024. aasta oktoobri Heitori aruande „Align, Act, Accelerate“ („Kohaneda, tegutseda, kiirendada“), milles kutsutakse üles suurendama Euroopa ülemaailmset konkurentsivõimet, edendades mõjusat teadustegevust, innovatsiooni ja kasvufirmasid ning vältides ajude äravoolu ettevõtlusvaldkonnas ja kohaliku Euroopa ökosüsteemi võimaluste ärakasutamata jätmist;
- programmi „Euroopa horisont“ vahehindamise tulemused⁵, mille kohaselt on hoolimata sellest, et VKEdele eraldatakse 20 % koguvahenditest, endiselt probleemiks püsiv rahastamispuudujääk kasvuetapis ja teadmiste väärindamine;

AMBITSIONIKAS EUROOPA IDU- JA KASVUFIRMADE ÖKOSÜSTEEM

1. TERVITAB idu- ja kasvufirmade strateegiat kui olulist versteposti Euroopa konkurentsivõime tugevdamisel ja innovatsiooni hoogustamisel; RÕHUTAB kiiret vajadust kooskõlastatud ja julge tegutsemise järele, et kaotada innovatsioonilõhe ülemaailmsete konkurentidega ja liidus, et tagada jätkuvalt kõrge heaolutase, majandusjulgeolek ja strateegiline autonoomia, säilitades samal ajal liidus avatud majanduse; TULETAB MEELDE innovatsiooni ökosüsteemide keerulist dünaamikat, mis nõuab paljude väärtusahelas osalejate kaasamist ja hästi toimivat ringtagasisidet novaatoritelt teadlastele; RÕHUTAB, et Euroopa teadusruumi struktuuripoliitika ja Euroopa teadusruumi /meetmete puhul tehtud edusammud saavad oluliselt kaasa aidata idu- ja kasvufirmade strateegia eesmärkide saavutamisele;
2. JULGUSTAB komisjoni esitama koostöös liikmesriikidega kiiresti lihtsad ja praktilised idu- ja kasvufirma, keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtja, uuendusmeelse ettevõtte ja raskustes oleva ettevõtja määratlused; TUNNISTAB tulevaste määratluste tähtsust reguleerimise ja rahastamise seisukohast; TULETAB MEELDE komisjoni püüdlusi vähendada reeglite ja aruandlusnõuetega seotud bürokraatiat, lihtsustada nende praktilist täitmist ning vähendada haldus- ja majanduslikku koormust sidusrühmade, eelkõige VKEde jaoks;

⁵ 8526/25.

3. TUNNISTAB, et oluline on, et idu- ja kasvufirmade toetamist, ligimeelitamist ja hoidmist Euroopas ning strateegia elluviimist käsitlev lähenemine hõlmaks kogu valitsemissektorit; NÕUSTUB, et paljud strateegias sätestatud meetmed lähevad teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnast kaugemale ning neid arendatakse edasi muude õigusaktide kaudu, nagu komisjon on kavandanud. Käesolevates järeldustes keskendutakse seega teadusuuringute ja innovatsiooniga seotud tegevusele, et juhtida asjakohast tähelepanu väärtusahela selle segmendi tähtsusele strateegia edukas elluviimises;

TUGEVA TEADUSUURINGUTE JA INNOVATSIOONI ALUSBAASI VÕIMALDAMINE

4. TOONITAB, et selleks, et pakkuda idufirmadele, kasvufirmadele ja investoritele usaldusväärset keskkonda, hõlbustades seeläbi pikaajalist planeerimist, on väga oluline tagada rahastamisprogrammide, strateegiate ja reeglite prognoositavus ja sidusus; RÕHUTAB vajadust stimuleerida ettevõtlikkust ja riskivalmidust, sealhulgas õigust ebaõnnestuda ja pärast ebaõnnestumist uuesti alustada; JULGUSTAB idufirmasid järgima kasvuambitsiooni ning KUTSUB liitu ja liikmesriike tagama selleks asjakohase reguleerimiskeskonna;
5. NÕUSTUB, et suur osatähtsus idu- ja kasvufirmade loomise ja kasvu toetamisel on tugevatel teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemidel, millele pannakse alus kõrgharidusasutustes ja teadustööga tegelevates organisatsioonides ning mis võimaldavad juurdepääsu talentidele, olulistele taristutele ja seotud teenustele; RÕHUTAB, et need ökosüsteemid on akadeemiliste võrsefirmade ja idufirmade, eelkõige süvatehnoloogiaettevõtete säilitamiseks, kinnistamiseks ja laiendamiseks liidus hädavajalikud. Pikaajaline koostöö kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide ning tööstuse vahel sellistes ökosüsteemides võimaldab teadmiste väärimist ja teadmussiiret; JULGUSTAB muu hulgas Euroopa ülikoolide liite tugevdama tegevust, mis on seotud innovatsiooni ja teadmiste väärimisega;

6. TUNNISTAB, et kehtivate riigiabi eeskirjade kohaldamine muudab kõrgharidusasutustele ja teadustööga tegelevatele organisatsioonidele oma ökosüsteemidest tekkivate idufirmade toetamise keerukaks, seda eriti seoses teenustele ja taristule juurdepääsu võimaldamise või intellektuaalomandi õiguste üleandmisega sellistele idufirmadele; SOOVITAB komisjonil ja liikmesriikidel otsida lahendusi praeguse õigusraamistiku piires; PEAB TERVITATAVAKS komisjoni täiendavaid suuniseid liikmesriikidele riigiabi eeskirjade rakendamise kohta ning PALUB käsitleda suunistes kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioone suhtes praegu kehtivate riigiabi eeskirjade rakendamist;

7. KINNITAB kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide keskset rolli tiptasemel teadusuuringute ja maailmatasemel hariduse pakkumisel ning samal ajal innovatsiooni edendamisel teadmus- ja tehnosiirde ning ettevõtluse toetamise kaudu; RÕHUTAB hästi rahastatud teadmus- ja tehnosiirdekeskuste rolli kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide ning ettevõtete vahelise koostöö edendamisel ja toetamisel ning teadusuuringute üleviimisel turuvalmis uuendustesse ja võrsefirmadesse; VÕTAB TEADMISEKS komisjoni kavatsuse töötada välja kava litsentsimise, litsentsitasude ja tulude jagamise ning omakapitalis osalemise kohta kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide ning nende investorite jaoks intellektuaalomandi õiguste turustamisel ja võrsefirmade loomisel; KUTSUB komisjoni tegema kindlaks vahendid, millega tugevdada ELi programmidest rahastatavate teadusuuringute tulemuste kasutamist liidus;

8. VÄLJENDAB HEAMEELT selle üle, et strateegias pööratakse suurt tähelepanu talentidele ja oskustele, ning TUNNISTAB, et tugev idu- ja kasvufirmade ökosüsteem nõuab kõrge kvalifikatsiooniga tööjõudu sellistes valdkondades nagu teadus, tehnoloogia ja inseneriteadus, samuti õigus-, kaubandus- ja finantsalaseid eksperditeadmisi; JULGUSTAB liikmesriike ja piirkondi toetama kõrgharidusasutusi ja teadustööga tegelevaid organisatsioone, et tugevdada innovatsiooni- ja ettevõtlusoskuste omandamist õppekavade ja koolitusprogrammide raames, austades samal ajal akadeemilist vabadust, institutsioonilist autonoomiat ja riiklikke pädevusi. Sotsiaalse õigluse ning liidu konkurentsivõimesse ja tootlikkusesse tehtavate strateegiliste investeeringute nimel on tähtis kaotada sooline ebavõrdsus; RÕHUTAB, kui oluline on edendada soolist võrdõiguslikkust ning naiste osalemist, ettevõtlikkust ja juhtpositsiooni innovatsioonis ja idufirmades. Innovatsiooni- ja ettevõtlusoskused ei ole vajalikud mitte ainult üliõpilastele ja akadeemilistele töötajatele, vaid ka haldustöötajatele, kes vastutavad teadusuuringute ja innovatsiooni, teadmussiirde ja teadmiste väärindamise toetamise eest kõrgharidusasutustes ja teadustööga tegelevates organisatsioonides; RÕHUTAB vajadust suutlikkuse suurendamise, kogemuste vahetamise ja heade tavade jagamise järele; MÄRGIB, et kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide riikidevahelised võrgustikud saavad etendada nimetatud eesmärkide saavutamisel olulist rolli; TÕSTAB sellega seoses ESILE Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi tähtsust;

9. TULETAB MEELDE, et väljakutse ei seisne mitte ainult talentide ligimeelitamises, vaid ka nende toetamises ja hoidmises liidus; TERVITAB komisjoni algatust „Vali Euroopa“ ning INNUSTAB komisjoni tuginema olemasolevatele programmidele ja vahenditele, nagu ERASMUS+, Euroopa Teadusnõukogu (ERC), Marie Skłodowska-Curie meetmed ja EURAXESS, mis täiendavad riiklikke ja piirkondlikke pädevusi ja algatusi; JUHIB TÄHELEPANU sellele, et kõrgharidusasutustesse või teadustööga tegelevatesse organisatsioonidesse ligimeelitatud kolmandate riikide teadlased peaksid ühtlasi saama liikuda ettevõtlusesse või nende eksperditeadmisi kasutada soovivate idu- ja kasvufirmade või suuremate tööstusettevõtete töökohtadele; NÕUSTUB vajadusega tunnustada teadlasi nende karjääri jooksul mitte ainult publikatsioonide arvu ja mõju eest, vaid samaväärselt ka teadmussiirdel ja teadmiste väärimisel tehtavate jõupingutuste teadusliku väärtuse eest, nende töö tulemuste turustamise ning poliitikakujundajate ja kodanikega teadmiste jagamiseks peetava dialoogi eest; TUNNISTAB teadusuuringute hindamise tõhustamise koalitsiooni (CoARA) algatuse raames tehtava töö olulisust; TOONITAB, et neid jõupingutusi tuleks jätkata kooskõlas asjakohaste teadusjulgeolekualaste kaitsemeetmetega⁶; JULGUSTAB komisjoni tuginema olemasolevatele teadlaste tunnustamise stiimulitele, mis sisalduvad väljakuulutatud akadeemilise karjääri arendamise raamistiku kavas, tingimusel et kava rakendatakse vabatahtlikkuse alusel;

JUURDEPÄÄS TARISTUTELE JA ÖKOSÜSTEEMIDE VÕRGUSTAMINE

10. KORDAB, et hästi toimiv ja konkurentsivõimeline teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteem liidus nõuab tipptasemel, nähtavaid ja kergesti juurdepääsetavaid teadus- ja tehnoloogiataristuid; PALUB komisjonil kasutada käimasolevat taristute kaardistamist ära parimal võimalikul viisil ning jagada tulemusi kasutajasõbraliku ja regulaarselt ajakohastatava platvormi kaudu; VÄLJENDAB HEAMEELT kavandatava tööstuskasutajate juurdepääsu harta üle, /mille eesmärk on luua liidule ja liikmesriikidele soodsad tingimused selleks, et toetada idu- ja kasvufirmade juurdepääsu asjakohastele piirkondlikele, riiklikele või piiriülestele taristutele ja nendega seotud teenustele; KUTSUB komisjoni pakkuma välja viise, kuidas tuleks juurdepääsuhartat liidu, riigi ja piirkonna tasandil ellu viia;

⁶ ELT C, C/2024/3510, 30.5.2024.

11. TERVITAB ideed suurendada Euroopa idu- ja kasvufirmade keskuste võrgustumist ja koostööd, lähtudes sellistest olemasolevatest algatustest nagu Euroopa ülikoolide liidud, „Rise Europe“, „Startup Europe“ või Euroopa idufirmade toetamise liit (European Startup Nations Alliance (ESNA)); MÖÖNAB, et selliste keskuste edendamine ja alalhoidmine eeldab prioriteetide seadmist ja osalemist riigi, piirkonna ja kohalikul tasandil, ning TULETAB MEELDE vajadust ühendada omavahel piirkondlikud innovatsiooniorud kogu ELis, nagu on kajastatud Euroopa uues innovatsioonikavas; RÕHUTAB, et saavutamaks teadus- ja arendustegevuse puhul eesmärki 3 % SKPst on väga tähtis nii era- kui ka avaliku sektori rahaline panus, ning INNUSTAB suuremaid tööstusettevõtteid tegema koostööd idu- ja kasvufirmadega ning looma ärisuhteid, et säilitada omamaist innovatsiooni;
12. JULGUSTAB komisjoni kasutama Euroopa idu- ja kasvufirmade keskuste liiduülese võrgustumise propageerimiseks digitehnoloogiat; TEEB ETTEPANEKU, et idu- ja kasvufirmade ühtlase toetamise saavutamiseks liidus hakkaks keskuste võrgustik jagama teavet järgmiste parimate tavade kohta: idu- ja kasvufirmade ökosüsteemide areng, koostöö ja avatud innovatsioon kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide ning idufirmade, kasvufirmade ja suuremate ettevõtete vahel, FAIR-põhimõtted, stardirahastuse haldamine, juurdepääs liidu, riiklikele, piirkondlikele ja kohalikele rahastamissüsteemidele ja nende koordineerimine ning rahastamisele, sealhulgas riskifinantseerimisele juurdepääsu parandamine. Ühtlasi tuleks võrgustiku kaudu edendada tööstuskasutajate juurdepääsu harta omaksvõttu ning anda nõu teadus- ja tehnoloogiataristutele juurdepääsu, intellektuaalomandi õiguste haldamise ja kohaldatavate riigiabi eeskirjade kohta; RÕHUTAB, kui oluline on pakkuda VKEdele ka sihipärast toetust rahvusvahelistumisel ja juurdepääsul ülemaailmsetele turgudele, nagu on näidanud EUREKA võrgustik;

13. TUNNISTAB, et uuenduste turule sisenemist soodustavad märkimisväärselt regulatiivliivakastid, mis toetavad uuendusmeelseid idu- ja kasvufirmasid uute ideede väljatöötamisel ja katsetamisel, analüüsivad uute tehnoloogiate, toodete ja lahenduste nõuetele vastavust, aitavad tundma õppida reguleerimiskeskonda ning annavad soovitusi regulatiivsete takistuste ületamiseks; JULGUSTAB töötama kooskõlas olemasolevate vahendite ja standarditega, nagu intellektuaalomandi õigused ja keskkonnakaitse, tulevases Euroopa innovatsiooniõigusakti ettepanekus välja selged, tõhusad ja bürokraatiavabad normid regulatiivliivakastide, sealhulgas liiduülestes regulatiivliivakastide kohta; SOOVITAB komisjonil töötada regulatiivliivakastide kiireks ja tõhusaks kasutamiseks välja usaldusväärsed meetodid ja protsessid;

RAHASTAMISPUUDUJÄÄKIDE KÕRVALDAMINE VÄÄRTUSAHELAS

14. TUNNUSTAB Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) rolli uuendusmeelsete Euroopa idu- ja kasvufirmade toetamisel, PEAB TERVITATAVAKS väljakuulutatud lihtsustusi nõukogu reeglites ning MÄRGIB komisjoni kavatsust võtta eeskju eesrindlike uuringuprojektide agentuuri (ARPA) sarnastest tavadest; NÕUSTUB, et kasvurahastamise puudujääki tuleks võimalikult kiiresti vähendada; VÕTAB TEADMISEKS põhjendused, mille alusel soovitakse koostöös erasektoriga luua Euroopa kasvufirmade fond, mis oleks Euroopa Innovatsiooninõukogu fondi osa ning aitaks kaotada süvatehnoloogia kasvufirmade rahastamispuudujääki; KUTSUB komisjoni andma Euroopa kasvufirmade fondi kohta rohkem teavet ning fondi üldises rahastamispildis muude liidu rahastamisvahendite, eriti programmi „InvestEU“, aga ka liikmesriikide ja piirkondlike vahendite suhtes selgelt positsioneerima; KUTSUB komisjoni esitama kiiresti ettepanekut Euroopa kasvufirmade fondi ülesehituse, juhtimisstruktuuri ja rahastamisallikate kohta ning praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames toetatama hakatavate strateegiliste sektorite kohta, ilma et see piiraks läbirääkimisi 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku üle;
15. TUNNISTAB, et kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega tuleks esialgsed rahastamisvoorud, mis on suunatud varasele etapile alates idee kujunemisest kuni idufirma loomiseni, katta riigi/piirkondlikul/institutsiooni tasandil; KUTSUB komisjoni, liikmesriike ja piirkondlikke ametiasutusi ÜLES uurima koostoimet asjaomaste ühtekuuluvuspoliitika meetmetega;

16. KUTSUB komisjoni ÜLES lihtsustama idu- ja kasvufirmade rahastamisvahendite ja teenindusplatvormide tingimusi ning üliõpilaste, teadlaste, ettevõtjate ja töötajate jaoks mõeldud liikuvust edendavate vahendite kasutamist praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames; KUTSUB komisjoni ÜLES looma toetusesaajatele ühtse kontaktplatvormi, mis aitaks leida, võrrelda ja saada juurdepääsu parimale võimalusele ressursitõhusal viisil. Samuti tuleks võimalikult suures ulatuses integreerida teave riigi tasandi programmide ja nendele juurdepääsu nõuete kohta ning teave idu- ja kasvufirmadele kättesaadavate vahendite, sealhulgas riskikapitali ja muude erainvesteeringute kohta; JUHIB TÄHELEPANU sellele, et dubleerimise vältimiseks on väga oluline kooskõlastada tegevus asjaomaste sidusrühmadega; SOOVITAB komisjonil kaaluda kontseptsiooni tõenduse või turuvõimaluste tõenduse kasutuselevõtmist kõigi asjaomaste liidu rahastatavate teadus- ja innovatsiooniprojektide puhul ja mitte ainult Euroopa Teadusnõukogu ja Euroopa Innovatsiooninõukogu raames; JULGUSTAB komisjoni leidma uusi meetodeid teadlikkuse tõstmiseks ja uuenduslike tehnoloogiate kasutamise edendamiseks avalikus ja erasektoris; POOLDAB kommertskasutusele eelnevate hangete ennetavamalt kasutamist, et luua kontaktid uuendajate ja hankijate vahel avalikus ja erasektoris;

MÕJUS ELLUVIIMINE

17. KUTSUB komisjoni ÜLES tegema koostöös liikmesriikidega kindlaks uued suundumused, murrangulised tehnoloogiad ja turutõrked liidu, riigi tasandi ja piirkondlikes programmides ning jagama tulemusi kõigi programmidega; JULGUSTAB komisjoni ja liikmesriike alustama saadud tõendite põhjal tihedat dialoogi programmitöö tulevaste strateegiliste prioriteetsete valdkondade üle;
18. PEAB TERVITATAVAKS väljakuulutatud Euroopa idu- ja kasvufirmade tulemustabelit ning peamisi tulemusnäitajaid ning TEEB ETTEPANEKU otsida koostööt Euroopa teadusruumi järelevalveraamistiku ja muude asjakohaste vahenditega; KUTSUB komisjoni ÜLES peamisi tulemusnäitajaid strateegiliste valdkondade kaupa liigendama ning lisama näitajaid, mis kajastavad kõrgharidusasutuste ja teadustööga tegelevate organisatsioonide panust; RÕHUTAB andmete kättesaadavuse ja avatuse ning selgete andmekogumismeetodite tähtsust; SOOVIB, et optimaalsete riikidevaheliste võrdluste saamiseks kohaldataks elanikkonna suurusel põhinevat kaalumist;

19. PALUB komisjonil anda liikmesriikidele korrapäraselt aru strateegia rakendamise kohta ning KUTSUB komisjoni ja liikmesriike ÜLES looma idu- ja kasvufirmade strateegia jaoks asjakohase koordineerimis- ja järelevalvemehhanismi, võttes arvesse olemasolevaid foorumeid, nagu EIC foorum, ja eesmärgiga vähendada aruandluskoormust.
-